

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG
(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG

ADRODDIAD Y CYFARWYDDWYR A DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN
YN DIWEDDU 31AIN MAWRTH 2024

RHIF Y CWMNI: 2815717

ELUSEN GOFRESTREDIG: RHIF 1021901

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

**(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG**

**ADRODDIAD A DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31AIN MAWRTH 2024**

CYNNWYS

TUDALEN

Rhestr o Wybodaeth	1
Adroddiad Yr Ymddiriedolwyr	2
Adroddiad Arolygwr Annibynnol	15
Datganiad o Weithgareddau Ariannol	16
Mantolen	17
Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol	18

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

**(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG**

RHESTR O WYBODAETH

SWYDDFA GOFRESTREDIG

Swyddfa Menter Cwm Gwendraeth Elli
11-15 Heol Coalbrook
Pontyberem
Llanelli
Sir Gaerfyrddin
SA15 5HU

BANCWYR

Banc HSBC ccc
4A Stryd Vaughan
Llanelli
Sir Gaerfyrddin
SA15 3TY

Banc Lloyds TSB ccc
Stryd Stepney
Sir Gaerfyrddin
SA15 3YD

CYFREITHWYR

Darwin Gray
9, Cathedral Rd
Pontcanna
Caerdydd
CF11 9HA

CYFRIFWYR AC AROLYGWR ANNIBYNNOL

Llŷr James Cyf
25 Stryd Y Bont
Caerfyrddin
SA31 3JS

CYFARWYDDWYR Y CWMNI / WASANAETHWYD YN YSTOD Y FLWYDDYN

Dr Ian Wyn Rees
Mrs Kathryn Devonald-Davies
Mr Liam Morgan-Bowen -Ymddiswyddodd 24/11/2023
Miss Elen Davies
Ms Anwen Mair Evans
Mrs Alana Enoch
Mrs Medwen Hewitt Ymddiswyddodd 31/12/2023
Mrs Helen Humphries
Mr Euros Jones – Apwyntiwyd 24/01/2024
Mrs Jeni Olwen Price
Ms Catrin Mair Rees
Mr Kenneth Denver Rees
Mr Hugh Richards
Mr Gethin Thomas
Miss Marged Lowri Walters Thomas -Ymddiswyddodd 26/09/2024
Mrs Linda Williams
Mr John Evan Jones Ymddiswyddodd 10/05/2023
Mr Gareth Williams – Apwyntiwyd 24/01/2024

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU) ELUSEN GOFRESTREDIG

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

Mae'r ymddiriedolwyr (sydd hefyd yn gyfarwyddwyr y cwmni i bwrpas rheolau cyfreithiol cwmnïau) yn cyflwyno'r adroddiad a'r datganiadau ariannol ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024.

ENW SWYDDOGOL

Enw swyddogol yr elusen yw Menter Cwm Gwendraeth Elli Cyfyngedig.

CYFANSODDIAD

Mae'r elusen wedi ei sefydlu fel Cwmni Cyfyngedig, rhif 2815717, ac fel elusen gofrestredig, rhif 1021901. Mae cyfansoddiad y cwmni yn unol ag elusennau a chwmnïau cyfyngedig drwy warant heb gyfrannau.

PRIF WEITHGARWCH

Disgrifir prif weithgarwch y cwmni dan restr o amcanion y Fenter.

AMCANION MENTER CWM GWENDRAETH ELLI

1. Cefnogi unrhyw weithgaredd Cymunedol Cymraeg sydd yn bodoli ar hyn o bryd.
2. Hyrwyddo prosiectau er lles adfywio cymunedol, lle mae bylchau'n bodoli.
3. Cydweithio â Mudiadau sydd eisoes yn weithgar yn gymunedol, er mwyn osgoi gwrthdaro, ac er mwyn dyblygu adnoddau.
4. Hybu a hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg ym myd busnes a masnach drwy: -
 - a) Greu cysylltiadau rhwng cymdeithasau gwirfoddol a'r sector preifat a chyhoeddus er mwyn hybu gweithgareddau Cymraeg cymunedol.
 - b) Hybu'r defnydd o'r iaith yng ngweinyddiaeth a chyhoeddusrwydd y sectorau preifat, cyhoeddus a gwirfoddol.
5. Normaleiddio'r defnydd o'r Gymraeg mewn cyfarfodydd neu gynadleddau cyhoeddus drwy ddefnyddio offer cyfieithu.
6. Sefydlu prosiectau ymchwil cymunedol fydd yn sbardun i drafodaethau ac yn sail i gynllunio cymunedol.
7. Ystyried anghenion trigolion yr ardal ac adeiladu pontydd er lles adfywio cymunedol.

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU) ELUSEN GOFRESTREDIG

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

8. Sicrhau rhwydwaith o bwyllgorau lleol, a phaneli a gweithgorau fydd yn bwydo syniadau, yn creu bwrlwm ac yn llywio strategaeth.
9. Cyfrannu i'r wasg yn gyson ar bwyntiau yn ymwneud â'r Gymraeg ac adfywio cymunedol, gwaith y Fenter, a natur y cymunedau diwydiannol hyn sydd yn dibynnu ar waith a bywoliaeth er mwyn cadw'r Cymry ifanc yn agos at eu gwreiddiau.
10. Cadw'r weledigaeth yn glir bod rhaid creu delwedd newydd sbon i'r Gymraeg yn gymunedol a fydd yn adlewyrchu natur ein cymdeithas a thueddiadau byd eang yn y byd cyfoes - iaith ffasiynol, fodern a bywiog sy'n berthnasol i'n cyfnod ni heddiw.

FFYNONELLAU A DEFNYDD ARIAN

Mae'r Fenter yn cael ei chyllido yn bennaf, gan gyrff cyhoeddus megis Cyngor Sir Gaerfyrddin, Llywodraeth Cymru, Moondance, CAVS, Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol, Community Matters Fund, er mwyn ariannu prosiectau penodol ym maes datblygu cymunedol.

Am y flwyddyn roedd diffyg o £3,409 cyn symudiad yn y gronfa pensiwn.

AROLWG O DDATBLYGIADAU A'R ARGOELION AR GYFER Y DYFODOL

Mae'r canlyniadau am y cyfnod yn dangos gostyngiad yn y cronfeydd cyn symudiad yn y gronfa pensiwn.

Bu 2023-2024 yn flwyddyn o brosiectau a gweithgarwch di-ri o safbwynt y Gymraeg ar draws ardal Cwm Gwendraeth, Llanelli a'r cyffiniau ac yn flwyddyn o wella a chryfhau gweithgareddau a chreu perthnasau a phartneriaethau newydd.

Mae'r ymddiriedolwyr yn deall pwysigrwydd llif arian i'r Fenter ar adeg pan mae'r disgwyliadau yn uchel ond mae'r adnoddau yn cael eu cwtogi.

Mae'r ymddiriedolwyr hefyd yn ystyried pwysigrwydd cyfraniad y cwmnïau llai i ddyfodol y Fenter ac wedi ystyried sefyllfa ariannol a rhagolygon incwm y cwmnïoedd yma hefyd.

Mae'r pwyllgor wedi asesu ymrwymadau ariannol y Fenter am y flwyddyn nesaf ac yn obeithiol o dderbyn arian digonol i'w galluogi i barhau a'r gweithgareddau.

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

**(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG**

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

CYFLWYNIAD Y CADEIRYDD

Bu'n flwyddyn brysur unwaith eto, wrth i'r Fenter gynnal gweithgareddau lu er mwyn hyrwyddo ac ehangu defnydd o'r Gymraeg o'r iaith Gymraeg yng Nghwm Gwendraeth a Llanelli. Mae'r plant wrth eu boddau a sesiynau fel Amser Stori yn y Llyfrgell ac mae'r cynlluniau gofal plant yn tyfu wrth gynnig cyfleoedd i blant ddefnyddio'r Gymraeg tu allan i oriau ysgol. Mae'r diddordeb mewn gweithgarwch cymunedol wedi tyfu boed hynny'n sesiwn ymarfer y Gymraeg neu gig gyda'r nos. Mae'n ymddangos bod chwilio am gyllid wedi tynhau, ond mae'r staff yn cadw'n effro i unrhyw gyfleoedd newydd sydd ar gael.

Mae'r adroddiad yn dangos holl ystod eang a bwrlwm gweithgareddau'r Fenter yn ystod blwyddyn arall. Hefyd y modd mae ein gweithgareddau yn cyfoethogi ac yn ychwanegu gwerth i waith eraill.

Croesawyd staff newydd â syniadau ffres, cyffrous, yn ogystal a chroesawu aelodau newydd i ymuno â'r Bwrdd Rheoli. Bu'r flwyddyn yma'n gyfle i adeiladu ar gyfer y dyfodol a gosod sylfaen gadarn i'r Fenter a'r is-gwmnïau.

Hoffwn ddiolch i bawb am eu cefnogaeth yn ystod y flwyddyn – i bawb ddaeth i weithgareddau, ein arianwyr, noddwyr a'n partneriaid hael am eu cefnogaeth a'u cydweithrediad, i aelodau'r bwrdd, ac yn bennaf oll, I'r swyddogion hynny o fewn y Fenter am eu gwaith diflino tu ôl y lleni.

Ond diolch yn bennaf i staff y Fenter am eu hymroddiad a'u brwdfrydedd ar bob achlysur.

Ymlaen i 2024-25!

Dr I W Rees

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU) ELUSEN GOFRESTREDIG

NODAU AC AMCANION MENTER CWM GWENDRAETH ELLI YW:

- Hyrwyddo'r Iaith Gymraeg
- Adfer hyder a lles yr unigolyn a chymunedau Cwm Gwendraeth Elli ac ardaloedd eraill yng Nghymru er mwyn i drigolion gyrraedd eu potensial llawn.
- Normaleiddio'r defnydd o'r iaith Gymraeg a hyrwyddo'n treftadaeth ddiwylliannol ymhlith trigolion Cwm Gwendraeth Elli ac ardaloedd eraill yng Nghymru er mwyn i drigolion gyrraedd eu potensial llawn.

CYFLWYNIAD Y PRIF SWYDDOG

Dyma gyfle i gyflwyno Adroddiad Menter Cwm Gwendraeth Elli ar gyfer 2023-24. Bu'n flwyddyn llawn gweithgareddau ar draws ardal Cwm Gwendraeth a Llanelli yn cynnig ystod eang o weithgareddau addas at bob oed ac at bobl gyda gwahanol ddiddordebau. Bu'n gyfnod o newid mewn staff a hynny'n cynnig gweithgarwch newydd a chyffrous yn yr ardal.

Bu'n gyfnod cyffrous i ni gyda swyddogion yn gweithio mewn ardaloedd penodol, sy'n creu ymdeimlad o berchogaeth yn yr ardaloedd hynny. Croesawyd staff newydd sydd wedi setlo'n wych ac yn creu argraff yn eu cymunedau. Croesawyd aelodau newydd i'r Bwrdd Rheoli hefyd a diolch iddynt am eu cyfraniad.

Mae'r Fenter yn ffodus o gael cyfeillion a ffrindiau da ynghyd â chriw o wirfoddolwyr a phartneriaid gweithredol. Diolch i Lywodraeth Cymru, Cyngor Sir Gar a Mentrau Iaith Cymru ac i'n amrywiol bartneriaid ar draws y Sir am bob cefnogaeth.

Rhaid diolch i'r Bwrdd Rheoli o dan arweiniad y swyddogion am bob cefnogaeth. Mae fy niolch yn mynd i'r tîm o staff brwdfrydig sydd yn gweithio'n ddiwyd bob amser er llwyddiant y Fenter. Mae cyfraniad bob un ohonynt yn werthfawr ac yn gyfraniad sylweddol at weld datblygu'r Gymraeg yng Nghwm Gwendraeth a Llanelli.

Gobeithio bod yr Adroddiad yn rhoi blas i chi ar waith y Fenter, yr heriau a'r llwyddiannau sy'n ein hwynebu o ddydd i ddydd.

Alaw Davies

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU) ELUSEN GOFRESTREDIG

EIN CENHADAETH NI YW:

‘Bod yn Gwmni creadigol, blaengar ac ymatebol, sy’n benderfynol o ddarparu’r gwasanaeth gorau er mwyn mynd i’r afael ag anghenion ac yn gwella potensial yr unigolyn a’r gymuned gan wneud y defnydd gorau o’r adnoddau sydd ar gael’

Menter Cwm Gwendraeth Elli, 11-17 Heol Coalbrook, Pontyberem, Llanelli, Sir Gaerfyrddin, SA15 5HU.

Rhif ffôn 01269 871600

Ffacs 01269 870599

E-bost: alaw@mcge.co.uk

Gwefan: www.mentercg.org

Cwmni Cyfyngedig Drwy Warant Cofrestredig yng Nghymru: 2815717 Elusen Gofrestredig: 1021901

STAFF CRAIDD YN YSTOD Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31AIN MAWRTH 2024

Alaw Davies	Prif Swyddog
Derek Rees	Swyddog Datblygu Llanelli
Julie Nicholas	Swyddog Cyllid
Paul Thomas	Swyddog Datblygu Gwendraeth Uchaf
Elen Davies	Swyddog Datblygu Gwendraeth Isaf
Steffan Crocker	Swyddog Datblygu Gendraeth Isaf
Catrin Evans	Swyddog Plant Bach (0-3 oed)

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

**(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG**

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

LLYWYDD

Nigel Owens MBE

IS -LLYWYDD

Deris Williams MBE

PWYLLGOR RHEOLI

Mrs Kathryn Devonald-Davies
Mrs Jeni Olwen Price
Dr Ian Wyn Rees
Ms Anwen Mair Evans
Mrs Alana Enoch
Miss Catrin Mair Rees
Mr Hugh Richards
Miss Elen Davies
Mr Kenneth Denver Rees
Mr Gethin Thomas
Miss Marged Lowri Walters Thomas
Mrs Linda Williams
Mrs Helen Humphries
Mr Euros Lewis
Mr Gareth Williams

Y CWTSH

Louise Hardy
Wendy Snook
Annie Bullen
Ellie Jones
Val John
Denise Evans

Clybiau ar ôl ysgol – 54 o staff

PAFILIWN PENYGROES

Leila Jones

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU) ELUSEN GOFRESTREDIG

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

PLANT A PHOBL IFANC

Clybiau Gofal

Mae Menter Cwm Gwendraeth Elli yn cydlynu a rheoli Clybiau Gofal cofrestredig sy'n cwrdd o 3:00 hyd 6:00 o'r gloch yr hwyr ar draws ardal Cwm Gwendraeth a Llanelli. Mae'r clybiau yn cael eu harolygu gan Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru ac wedi derbyn adroddiadau anrhydeddus iawn.

Clybiau Joio a Hwyl

Mae cyfres o 14 o Glybiau Joio a Hwyl yn y Gymraeg yn cael eu darparu ar ôl ysgol ar draws ardaloedd Cwm Gwendraeth a Chylch Llanelli. Mae'r Clybiau hyn yn cynnig awr a hanner o weithgareddau penodol ar ôl ysgol gan changu'r cyfleoedd i blant 4 - 11 oed gymdeithasu trwy gyfrwng y Gymraeg ar ôl ysgol.

Theatr Iau ac Ieuencid

Mae'r theatr yn cynnig gwasanaeth i blant 4 - 11 oed a 11 - 18 oed, gan gwrdd yn wythnosol yn ystod y tymor ysgol. Mae'r tîm o gyfarwyddwyr profiadol yn cynnig profiadau niferus ym maes theatr a pherfformio. Yn ystod y flwyddyn llwyddwyd i gyflwyno ffrwyth llafur y gweithdai wythnosol mewn perfformiadau theatrig. Bu'r criw yn brysur yn paratoi ar gyfer sioe gerdd Anni.

Ymwybyddiaeth Iaith

Gan fod natur ein gwaith wedi gorfod newid dros y flwyddyn hon, mae sesiynau ymwybyddiaeth iaith rhithiol yn cael eu cynnig i holl ysgolion cynradd ac uwchradd Cwm Gwendraeth a Llanelli, a hefyd i Gampws Y Graig Coleg Sir Gâr. Nod y sesiynau hyn yw i godi ymwybyddiaeth am hanes yr iaith, digwyddiadau pwysig sydd wedi effeithio ar y Gymraeg a sut mae'r iaith wedi ysbrydoli unigolion yn eu gyrfa e.e., Nigel Owens ac Alex Jones. Y neges holl bwysig yw bod angen i bobl ddefnyddio'r iaith, pa bynnag fath o Gymraeg maent yn ei siarad.

Ownzone

Mae Menter Cwm Gwendraeth Elli yn rheoli cynllun Ownzone yn Ysgol Dyffryn Aman. Nod Ownzone yw cynnig cyfle i ddisgyblion dreulio amser tu allan i'r ysgol mewn man diogel, lle mae modd iddyn nhw gael cefnogaeth bersonol a nifer o weithgareddau cyffrous. Un o brif amcanion y prosiect yw codi hunan hyder y disgyblion a chynyddu eu cyfranogiad. Rôl bwysig sydd gan Ownzone yw creu partneriaethau effeithiol sydd yn medru helpu plant a phobl ifanc rhwng deg a phedair ar ddeg mlwydd oed. Ynghyd â chydweithio'n agos iawn gyda'r Ysgol, rydym wedi bod yn creu partneriaethau allanol i'r prosiect.

Mae Ownzone yn rhoi cyfle i fyfyrwyr gyfrannu at gynllunio gweithgareddau, a'u trefnu, a chael perchnogaeth dros yr hyn sy'n digwydd. Bydd y bobl ifanc yn cael y canlynol:

- Man diogel i fynd iddo ar ôl ysgol, lle gallant gael hwyl
- Cymryd rhan mewn gweithgareddau newydd a datblygu sgiliau newydd
- Ymfalchïo mewn amrywiaeth newydd o gyraeddiadau personol
- Cyfle i ddatblygu sgiliau allweddol a sgiliau meddwl trwy gael dweud eu dweud ar yr hyn sy'n digwydd

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU) ELUSEN GOFRESTREDIG

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

- Datblygu eu hunanhyder a'u hunan-barch
- Teimlo'n gadarnhaol am yr ysgol, a chael eu symbylu i ddysgu

Cwis Dim Clem

Mae Cwis Dim Clem yn brosiect i blant blwyddyn 6 ysgolion cynradd Cwm Gwendraeth a Llanelli. Mae'r cwis yn cynnwys sawl gwahanol rownd sy'n codi ymwybyddiaeth am yr iaith Gymraeg. Mae sawl rownd gwahanol sy'n arwain at rownd derfynol. Yn dilyn llwyddiant y Cwis, mae bellach yn brosiect rhanbarthol ac yna wedi tyfu i fod yn genedlaethol.

Côr Ieuentid Cwm Gwendraeth

Sefydlwyd Cor Ieuentid i blant blwyddyn 5-10; plant sy'n gwynebu cyfnod pontio o ysgol gynradd i uwchradd. Arweinydd y Côr yw Christopher Davies, a bu'r criw yn cwrdd yn wythnosol yn Neuadd y Gwendraeth, Drefach. Wedi wythnosau o ymarfer, bu'r côr yn barod i gystadlu yn Eisteddfod yr Urdd eleni, a bu'n Steddfod bwysig a hithau wedi ei lleoli o fewn y Sir. Braff cyhoeddi bod y Côr wedi cyrraedd y llwyfan yn yr Eisteddfod a wedi derbyn yr ail wobr. Tipyn o lwyddiant am y flwyddyn gyntaf.

Yn ogystal, bu'r Fenter yn cydlynu cystadleuaeth yn ymwneud a'r Steddfod. Cystadleuaeth harddu'r ardal, ac enillydd mewn 4 categori gwahanol – pentref, stryd, cartref ac ysgol. Roedd hi'n fendigedig gweld yr ardal wedi ei addurno mewn coch, gwyn a gwyrdd.

Swn Sir Gâr

Mewn partneriaeth â Thim Datblygu Athrawon Sir Gâr, y syniad oedd i gynnal cystadleuaeth i fandiau oedran uwchradd ar draws y sir, gyda tri o'r bandiau yn mynd ymlaen i gael gweithdy perfformio, cyn chwarae yn y rownd derfynol. Cafwyd ymateb arbennig iawn gyda pump act yn ymgeisio trwy ddanfod fideo o'i grwp yn canu *cover* o unrhyw gân Gymraeg. Fe gafon ni geisiadau gan Ysgolion Sant Ioan Llwyd, Y Strade, Bryngwyn, Maes y Gwendraeth a Bro Myrddin a phob un yn ymgais campus!

Y tri band a gafodd gweithdy gyda Mei Gwynedd (Big Leaves, Sibrydion, Hei Mistar Urdd) oedd Merched Beca, Y Tri Gwr Noeth ac Iwtopia. Roedd y gweithdai yn arbenig, gyda Mei yn defnyddio ei gallu cerddorol a pherfformio i drawsnewid y bandiau o fod yn bandiau ysgol digon 'rough around the edges' i fod yn berfformwyr sydd yn gallu gweithio llwyfan.

Profwyd hynny ar y noson pan daeth 150 o bobl i Neuadd y Gwendraeth i wyllo'r rownd derfynol. Y band Dros Dro oedd y beiriniaid gan hefyd perfformio set anhygoel o dda cyn cyhoeddi yr ennillwyr. Y Tri Gwr Noeth (Maes) oedd yn gyntaf, Iwtopia (Bro Myrddin a Maes) yn ail a Merched Beca (Bryngwyn) yn drydydd. Braff oedd gweld y tri band a'i ffrindiau yn dawnsio yn frwdfrydig i set Dros Dro, sydd hefyd yn gyn-ddisgyblion Maes a Bro Myrddin. Roedd y noson yn *showcase* Sir Gâr go iawn.

Llysgenhadon Bryngwyn

Mae Llysgenhadon y Gymraeg Ysgol Bryngwyn yn cwrdd bob Dydd Llun dros ginio er mwyn trafod, cynllunio a gweithredu prosiectau Cymraeg o fewn yr ysgol. Gwaith pennaf y llysgenhadon yw i godi lefel y Gymraeg sydd i'w gweld a'i chlywed ar hyd y coridorau ac o fewn digwyddiadau. Mae'r criw wedi gweithio'n galed ar Ddiwrnod Shwmae, Dydd Miwsig Cymru, Swn Sir Gâr, yr Eisteddfod a sawl digwyddiad arall.

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

**(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG**

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

ADDYSG GYDOL OES

Dysgwyr. Dysgu'r Gymraeg yn y Gymuned

Mae Strategaeth Llywodraeth Cymru “Miliwn o Siaradwyr” yn ddibynnol ar greu siaradwyr newydd a'u hannog i ddefnyddio'r iaith ar lawr gwlad er lles pawb. Mae gweithio gyda dysgwyr yn allweddol ar gyfer parhad yr iaith ac fel Menter Iaith, rydym wedi blaenoriaethu ymdrechion i helpu y dysgwyr hyn i 'bontio', hynny yw i fynd o fod yn ddysgwyr pur i fod yn siaradwyr naturiol. I wneud hyn, rydym wedi sefydlu sesiynau amrywiol i gynorthwyo dysgwyr i ddeall ac i ddod i siarad Cymraeg sy'n debyg iawn i'r iaith a ddefnyddir gan bobl leol.

Rhedir sesiynau Paned a Sgwrs (Pontyberem a Cydweli), Clwb Clonc (Penygroes) a Cwrw a Chlone (Llanelli) ar gyfer pobl sydd yn newydd i'r ardal ac i'r Gymraeg, ac sydd eisiau dysgu siarad rhywfaint o'r Gymraeg er mwyn deall fwy o'r hyn sydd yn mynd ymlaen o'u cwmpas.

Mae'r sesiynau hyn yn rhoi'r pwyslais ar fwynhau trwy gyfrwng y Gymraeg a chyfle i gymdeithasu gan ddefnyddio'r Gymraeg a ddefnyddir yn lleol. O ganlyniad i'r sesiynau hyn, mae dysgwyr yn mynd ymlaen i fynychu nifer fawr o ddigwyddiadau ffurfiol ac anffurfiol a rhedir gan y Fenter, ond hefyd gan grwpiau cymunedol eraill.

Mae Menter Cwm Gwendraeth Elli yn cydweithio'n agos gyda dysgwyr ardal Cwm Gwendraeth a Llanelli. Mae hyn yn cynnwys cynnal sesiynau trafod a chydweithio gyda'r dysgwyr.

Pryd ar Glud

Mae gwasanaeth Pryd ar Glud yn cael ei gynnig i drigolion Cwm Gwendraeth unwaith yr wythnos. Mae'r trigolion hyn yn cael pryd twym, dau gwsr wedi ei ddarparu yn y cartref. Mae'r gwasanaeth hwn yn holl bwysig i'r bobl sydd yn gaeth i'w cartrefi. Diolch i'r gwirfoddolwyr am eu cefnogaeth i ddosbarthu'r pecynnau bwyd. Hefyd, mae'r unigolion hyn yn gwerthfawrogi gweld gwyneb adnabyddus yn wythnosol.

Clwb Darllen

Mae'r Clwb Darllen yn cwrdd yn fisol a 10 unigolyn yn rhan o'r grŵp ac yn cael trafodaethau diddorol am lyfrau cyfredol. Mae'r unigolion yn cwrdd yn wythnosol yn darllen nofelau, straeon byrion, hunangofiant ac yn cael trafodaethau yn sgil y themâu sy'n codi. Mae hyn yn ffordd wych o gymdeithasu a chael tipyn o hwyl. Nod y grŵp yw cwrdd wyneb yn wyneb yn rheolaidd pan fydd canllawiau yn caniatáu.

Ymgyrch y Beasleys

Mae'r Fenter yn credu'n gryf mewn creu gofodau i unigolion allu fod yn Gymro neu'n Gymraes. Rydym ni ym Menter Cwm Gwendraeth Elli yn bwriadu prynu'r tŷ, ei adnewyddu a chreu canolfan treftadaeth ar y safle, a fydd o fudd i'r gymuned leol a hefyd i'r genedl gyfan. Mae'r staff wrthi yn chwilio am nawdd er mwyn gwireedu'r freuddwyd I brynu'r adnodd holl bwysig.

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

**(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG**

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

MENTRAU CYMDEITHASOL

Plant y Cwm-Yn gwella bywyd plant Cymru

Mae Plant y Cwm yn cael ei gydnabod yn genedlaethol fel cwmni ymroddedig, sy'n hyrwyddo a chefnogi gofal a chymorth i deuluoedd, plant ac oedolion ifanc ar draws Sir Gaerfyrddin. Genir dyfeisgarwch mewn chwarae creadigol. Mae gan blant ffordd arbennig o ddod a llawenydd i bob dydd. Wrth edrych i mewn i'w llygaid gwelwn y gallant wneud beth bynnag mae nhw'n ei ddychmygu. Gallwn ninnau ond eu helpu i ddychmygu au hysbrydoli i wireddu.

Pwy ydym ni?

Rydym yn gwmni preifat sy'n gweithio yn y sector gwirfoddol ac yn chwarae rhan bwysig wrth ddarparu gwasanaethau i blant ac oedolion ifanc yng nghymunedau Cwm Gwendraeth, ardal Llanelli a thu hwnt.

Beth i ni'n gwneud?

Mae Plant y Cwm yn ddarparwr blaengar a dibynadwy sy'n cyflawni gofal a chefnogaeth i fywydau plant ac oedolion ifanc.

Dysgu'n ddi-dor

Mae plant yn dysgu mewn nifer fawr a ffyrdd boed ai'n ffurfiol neu beidio. Mae'r clybiau yn cynnig cyfleoedd i ddysgu a datblygu sgiliau newydd mewn amgylchedd creadigol a diogel sy'n ychwanegu at ei haddysg trwy gynnig amrywiaeth o weithgareddau.

Canolfan Cymunedol Y Cwtsh a Pafiliwn Penygroes

Canolfan Adnoddau yw'r Cwtsh ar gyfer Cwm Gwendraeth ac mae'n cyfuno siop lyfrau a chaffi. Yn ogystal, mae'r Cwtsh yn ofod cymunedol gwerthfawr, sy'n cael ei ddefnyddio gan bob rhan o'r gymuned, yn enwedig trigolion lleol sy'n defnyddio'r cyfleuster fel lle diogel a chroesawgar i gwrdd â ffrindiau a hefyd i wneud ffrindiau newydd. Mae'r Cwtsh yn darparu prydau poeth, ac mae brecwast wedi eu coginio bob dydd ac yn awr mae ar agor chwe diwrnod yr wythnos. Yn dilyn llwyddiant model y Cwtsh, mae'r Pafiliwn yn darparu gwasanaeth tebyg gyda siop goffi a neuadd gymunedol. Mae'r gweithgareddau wythnosol yn cynnwys Clwb Crefft, Gwersi Iwcaleli yn ogystal a sesiynau dawnsio sedd.

Cwtshffest

Mae Cwtshffest wedi mynd o nerth i nerth ers y lansiad gyda band Pwdin Reis. Rydym wedi gweld sawl artist yn dod i'r Cwtsh a sawl band neu unigolyn lleol yn cefnogi a sawl un o rheini'n perfformio am y tro cyntaf. Mae pob noson yn cynnwys o leiaf dau artist a pryd o fwyd gyda'r bar yn gwerthu diodydd o bob math. Mae'r Cwtshffest wedi dod yn noson gymdeithasol gyda cymuned o bobl sydd yn dod yn ôl tro ar ôl tro.

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU) ELUSEN GOFRESTREDIG

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

DATBLYGU CYMUNEDOL

Bywyd Cyflawn, Bywyd Hapus

Mae Menter Cwm Gwendraeth Elli yn cydnabod bod y perygl o unigedd ac ynysu cymdeithasol yn fwy o ofid nawr nag erioed. Mae pobl yn fwy symudol nawr nag erioed gyda nifer fawr o'n cymunedau wedi gweld dirywiad mewn cyfranogaeth ar lawr gwlad ac mae'r cyfleusterau, sydd ar gynnig yn lleihau diolch i doriadau ariannol a newidiadau mewn patrymau bywyd. Felly, mae'r Fenter yn trefnu calendr o weithgareddau rheolaidd a digwyddiadau achlysurol gyda'r nod o ddod â phobl at ei gilydd, i wneud cysylltiadau, i ddysgu rhywbeth newydd ac i fwynhau. A hynny trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r gweithgareddau yn cynnwys sesiynau gemau traddodiadol, gweithdai coginio, cwisus a ciniawau, grŵp drama, ioga, a theithiau i weld rhai o'r mannau diddorol a braf sydd ar drothwy ein drysau.

Cryfhau Cymunedau

Ers cenhedlaeth bellach, bu Menter Cwm Gwendraeth Elli yn gweithredu gydag unigolion a grwpiau cymunedol o bob math er mwyn deall sut y mae ein cymunedau yn esblygu, ac anghenion eu trigolion yn newid. Nid yw pwyllgora at ddant pawb, ond yn sicr, mae yna nifer fawr o ffyrdd y gall pobl leol roi o'u hamser er mwyn gwneud gwahaniaeth go-iawn i fywydau pobl Cwm Gwendraeth a Llanelli a'r cylch.

Partneriaethau

Mae gan y Fenter gysylltiadau agos gydag ystod eang o bartneriaethau ac mae'n cydweithio gyda nifer o grwpiau, mudiadau a sefydliadau gan gynnwys:

Cyngor Sir Gaerfyrddin
Mudiad Meithrin; Cymraeg i Blant
Urdd
Papurau Bro
Ysgolion Cynradd
Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant
Clybiau Ffermwyr Ifanc
Cynghorau Tref a Chymuned
Mentrau Iaith
CAVS
CgGC
Canolfan S4C Yr Egin
Llyfrgelloedd Sir Gâr

Llywodraeth Cymru
Mentrau Iaith Cymru
Busnesau Lleol
Ysgolion Uwchradd
Merched y Wawr
Y Loteri Genedlaethol
Clybiau Gwawr
Canolfan Cymraeg i Oedolion
National Grid
Moondance Foundation
Dechrau'n Deg
Clybiau Chwaraeon

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU) ELUSEN GOFRESTREDIG

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU'R YMDDIRIEDOLWYR

Mae'r ymddiriedolwyr (sydd hefyd yn gyfarwyddwyr y cwmni at ddibenion Deddf Cwmnïau) yn gyfrifol am baratoi Adroddiad yr ymddiriedolwyr a'r datganiadau ariannol yn unol â'r gyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifo'r Deyrnas Unedig.

Yn ôl cyfraith cwmnïau mae'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr baratoi datganiadau ariannol bob blwyddyn ariannol sy'n rhoi darlun gwir a theg o gyflwr yr elusen a gwarged neu ddiffyg yr elusen yn ystod y flwyddyn honno. Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hynny, mae'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr wneud y canlynol: -

- 1) Dewis polisiâu cyfrif addas a'u gweithredu'n gyson;
- 2) Dilyn dulliau ac egwyddorion y Datganiad o Arfer Cymeradwy: Cyfrifo a Chofnodi gan Elusennau;
- 3) Gwneud penderfyniadau ac amcangyfrifon cyfrifol a darbodus;
- 4) Datgan a ydy'r safonau cyfrifyddu perthnasol a'r datganiadau o arferion cymeradwy wedi cael eu dilyn heblaw am unrhyw eithriadau sydd wedi eu datgelu a'u hesbonio yn y datganiadau ariannol;
- 5) Paratoi datganiadau ariannol ar sail y dybiaeth bod yr elusen yn hyfyw oni fernir mai priodol fyddai credu bod yr elusen ar fin dod i ben.

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gadw cofnodion priodol o'r cyfrifon sy'n datgelu'n rhesymol o gywir ar unrhyw adeg sefyllfa ariannol yr elusen ac am sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cydymffurfio a Deddf Gwmnïau 2006. Maent hefyd yn gyfrifol am ddiogelu asedion yr elusen ac am gymryd camau rhesymol i atal a darganfod twyll ac unrhyw afreoleidd-dra arall.

ASESIAD RISG

Yn dilyn cyfarwyddyd gan y Comisiynwyr Elusennau y dylai pob elusen baratoi asesiad risg fel mater o arfer da, mae'r ymddiriedolwyr wedi ystyried ac adolygu'r peryglon y gallai'r cwmni eu hwynebu. Roedd yr adolygiad nid yn unig yn cynnwys risgiau sydd yn gysylltiedig â hwyluso prosiectau neu faterion iechyd a diogelwch ond hefyd risgiau ariannol mewn perthynas â dirwyn y cwmni i ben, diswyddiadau, salwch hirdymor neu geisiadau am iawndal gan staff.

Cytunwyd i neilltuo arian o gyllideb gyfredol y cwmni er mwyn ymateb i achosion risg. Yn sgil hynny, mae cyfanswm o £33,177 wedi ei drosglwyddo i gronfeydd penodol.

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

**(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG**

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

Wrth baratoi adroddiad yr ymddiriedolwyr, manteisiwyd ar yr eithriadau arbennig yn unol â rhan 15 o Ddeddf Gwmnïau 2006 sy'n berthnasol i gwmnïau bychan.

TRWY ORCHYMYN Y BWRDD

11-15 Heol Coalbrook
Pontyberem
Llanelli
Sir Gaerfyrddin
SA15 5HU

.....
Dr Ian Wyn Rees

YMDDIRIEDOLWR

.....
DYDDIAD

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)

ELUSEN GOFRESTREDIG

ADRODDIAD YR AROLYGWR ANNIBYNNOL I'R YMDDIRIEDOLWYR

Dyma adroddiad yr arolygwr annibynnol i'r aelodau ar gyfrifon anarchwiliedig Menter Cwm Gwendraeth Elli Cyf.

Adroddaf i ymddiriedolwyr yr elusen ar fy arolwg annibynnol o gyfrifon y Cwmni am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024.

Fel ymddiriedolwyr elusen y Cwmni (sydd hefyd yn gyfarwyddwyr y cwmni at ddibenion y gyfraith yn ymwneud a chwmnïau), rydych yn gyfrifol am baratoi'r cyfrifon yn unol â gofynion Deddf Cwmnïau 2006 ("Deddf 2006").

Ar ôl bodloni fy hun nad yw'n ofynnol i gynnal archwiliad ariannol o gyfrifon y Cwmni ar gyfer y flwyddyn hon a dan Ran 16 o Ddeddf 2006 a'i fod yn gymwys i gael arolwg annibynnol, adroddaf mewn perthynas â'm harolwg annibynnol o gyfrifon eich elusen fel y'i cwblhawyd o dan adran 145 o Ddeddf Elusennau 2011 ("Deddf 2011"). Wrth ymgymryd â'm harolwg annibynnol, dilynais y Cyfarwyddiadau a roddwyd gan y Comisiwn Elusennau o dan adran 145(5)(b) o Ddeddf 2011.

Roedd incwm gros y cwmni yn fwy na £250,000 ac rwy'n gymwysedig i gynnal yr arolwg annibynnol trwy fod yn aelod cymwysedig o Gymdeithas y Cyfrifywyr Ardystiedig Siartredig.

Rwyf wedi cwblhau fy arolwg annibynnol. Cadarnhaf nad oes unrhyw faterion perthnasol wedi dod i'm sylw sy'n rhoi achos i mi gredu:

- na chafodd cofnodion cyfrifyddol eu cadw yn unol ag adran 386 o Ddeddf Cwmnïau 2006; neu
- nad yw'r cyfrifon yn cyfateb â'r cofnodion hynny; neu
- nad yw'r cyfrifon yn cydymffurfio â gofynion cyfrifo perthnasol o dan adran 396 o Ddeddf Cwmnïau 2006 heblaw unrhyw ofyniad bod y cyfrifon yn rhoi darlun 'gwir a theg' nad yw'n fater i'w ystyried fel rhan o arolwg annibynnol; neu
- nad yw'r cyfrifon wedi cael eu paratoi yn unol â'r SORP Elusennau (FRS102).

Nid oes unrhyw bryderon gennyf ac nid wyf wedi dod ar draws unrhyw faterion eraill mewn perthynas â'r arolwg annibynnol y dylid dwyn sylw atynt yn yr adroddiad hwn er mwyn sicrhau dealltwriaeth briodol o'r cyfrifon.

.....
BETHAN VAUGHAN
CYFRIFYDD ARDYSTIEDIG SIARTREDIG

DYDDIEDIG.....

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

**(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG**

**DATGANIAD O WEITHGAREDDAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2024**

	Cronfeydd heb gyfyngiadau £	Cronfeydd Penodol £	Cronfeydd a chyfyngiadau £	Cyfanswm 2024 £	Cyfanswm 2023 £
INCWM A GWARIANT					
ADNODDAU I MEWN					
Rheoli Prosiectau	-	-	129,485	129,485	288,113
Cymhorthdal - Eraill	142,185	-	-	142,185	139,927
Gweithgareddau	72,511	-	-	72,511	65,704
Rhoddion	13,330	-	-	13,330	-
	-----	-----	-----	-----	-----
Adnoddau i mewn - cyfanswm	228,026	-	129,485	357,511	493,744
	-----	-----	-----	-----	-----
ADNODDAU A DDEFNYDDIWDYD					
Dibrisiant	6,443	-	-	6,443	1,564
	-----	-----	-----	-----	-----
	6,443	-	-	6,443	1,564
	-----	-----	-----	-----	-----
Costau Eraill					
Costau Proffesiynol	11,372	-	-	11,372	13,757
Costau Gweithgareddau (4a)	34,670	-	-	34,670	44,390
Costau Cynnal (4b)	193,922	-	114,513	308,435	316,931
	-----	-----	-----	-----	-----
	239,964	-	114,513	354,477	375,078
	-----	-----	-----	-----	-----
Adnoddau a ddefnyddiwyd – cyfanswm	246,407	-	114,513	360,920	376,642
	-----	-----	-----	-----	-----
Adnoddau net a ddefnyddiwyd	(18,381)	-	14,972	(3,409)	117,102
	-----	-----	-----	-----	-----
Trosglwyddiadau rhwng cronfeydd	-	-	-	-	-
	-----	-----	-----	-----	-----
Elw gwirioneddol ar y cynllun buddiannau pendant	147,000	-	-	147,000	1,293,000
	-----	-----	-----	-----	-----
Symudiad net mewn cronfeydd	128,619	-	14,972	143,591	1,410,102
	-----	-----	-----	-----	-----
CRONFEYDD - DYGWYD YMLAEN	6,852	33,177	135,658	175,687	(1,234,415)
	-----	-----	-----	-----	-----
CRONFEYDD - CARIWYD YMLAEN	135,471	33,177	150,630	319,278	175,687
	=====	=====	=====	=====	=====

Dangosir y symudiadau ar yr arian wrth gefn yn nodiadau 9, 10 ac 11 i'r datganiadau ariannol.

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG (RHIF Y CWMNI: 2815717)
(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG

MANTOLEN AR 31 MAWRTH 2024

	NODYN	2024	2023
		£	£
ASEDION SEFYDLOG			
Asedion Sylweddol	2 a 5	47,002	54,721
ASEDION CYFREDOL			
Dyledwyr	6	64,839	51,502
Arian yn y banc ac mewn llaw		239,576	251,963
		-----	-----
		304,415	303,465
		-----	-----
CREDYDWYR: symiau'n ddyledus o fewn blwyddyn	7	29,322	32,006
		-----	-----
ASEDION CYFREDOL NET		275,093	271,459
		-----	-----
CYFANSWM ASEIDION LLAI (RHWYMEDIGAETHAU)CYFREDOL		322,095	326,180
Darpariaeth am ymrwymadau	8	(2,817)	(3,493)
Cynllun Pensiwn		-	(147,000)
		-----	-----
ASEDION NET		£ 319,278	£ 175,687
		=====	=====
CYFALAF AC ARIAN WRTH GEFN			
Cronfeydd – heb gyfyngiadau	9	135,471	6,852
Cronfeydd – penodol	10	33,177	33,177
Cronfeydd – a chyfyngiadau	11	150,630	135,658
		-----	-----
CYFANSWM CRONFEYDD		£ 319,278	£ 175,687
		=====	=====

Ar gyfer y flwyddyn ariannol dan sylw roedd gan y cwmni'r hawl i gael ei eithrio o dan Adran 477 o Ddeddf Cwmnïau 2006 sy'n ymwneud a chwmnïau bach. Nid yw unrhyw aelodau wedi mynnu i'r cwmni gael archwiliad ariannol o'i gyfrifon am y flwyddyn dan sylw yn unol ag Adran 476 o Ddeddf Cwmnïau 2006. Mae'r cyfarwyddwyr yn cydnabod eu cyfrifoldeb am gydymffurfio a gofynion y Ddeddf mewn perthynas â chofnodion cyfrifeg ac am baratoi cyfrifon.

Mae'r cyfrifon hyn wedi cael eu paratoi yn unol â'r darpariaethau sy'n berthnasol i gwmnïau sy'n ddarostyngedig i'r drefn cwmnïau bychain.

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol ar dudalennau 17 i 30 gan fwrdd yr ymddiriedolwyr ac fe'u harwyddwyd ar ei ran gan:

.....
Mrs Kathryn Devonald-Davies

YMDDIRIEDOLWR

.....
DYDDIAD

- 17-

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU) ELUSEN GOFRESTREDIG

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2024

1. GWYBODAETH STATUDOL

Mae Menter Cwm Gwendraeth Elli Cyfyngedig yn elusen gofrestredig ac yn gwmni preifat cyfyngedig trwy warant wedi ei ymgorffori yng Nghymru o fewn y Deyrnas Unedig. Mae'r swyddfa gofrestredig yn 11-15 Coalbrook Road, Pontyberem, Llanelli, Sir Gaerfyrddin, SA15 5HU.

Cyflwynir y datganiadau ariannol mewn punnoedd sterling (£).

2. POLISIÂU CYFRIFO

Sail y Cyfrif

Mae'r cwmni'n paratoi ei ddatganiadau ariannol ar sail cyfrifo cost hanesyddol.

Mae'r datganiadau ariannol wedi eu paratoi yn unol â'r darpariaethau o Adran 1A "Cwmnïau Bychain" o Safon Adrodd Ariannol 102 "Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon" a Deddf Cwmnïau 2006.

Paratoi cyfrifon ar sail hyfywedd

Mae'r Ymddiriedolwyr o'r farn fod yr elusen, ar sail yma, yn fusnes gweithredol a hyfyw.

Costau Pensiwn

Mae Menter Cwm Gwendraeth Elli yn gweithredu pensiwn â buddion wedi'u diffinio o fewn Cronfa Bensiwn Dyfed. Ar ôl mabwysiadu FRS 102 ym mis Ebrill 2015, dangosir y diffyg hwn yn llawn ar y Fantolen.

Trosiant

Mae'r trosiant yn cynrychioli gwerth y nwyddau a'r gwasanaethau a ddarparwyd yn ystod y flwyddyn.

Asedion Sefydlog A Dibrisiant

Nodir gwerth asedion sefydlog ar y fantolen yn ôl eu cost lai dibrisiant. Diddymir cost asedion sefydlog fesul rhandaliad blynyddol cyfartal dros eu hoes ddefnyddiol dybiedig fel a ganlyn: -

Celli ac Offer - 15%

Ystyrir asedion a brynir trwy gytundeb les fel asedion cyfalaf ac fe'u dibrisir yn ôl y cyfraddau uchod.

Grantiau

Mae grantiau yn cael eu credydu i incwm yn unol â'r cyfnodau y maent yn perthyn iddynt.

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2024

Asesiad Risg

Mae’r cwmni wedi ystyried ac adolygu pob risg a allai effeithio ar yr elusen. Roedd y broses hon yn cwmpasu nid yn unig y sefyllfa ariannol ond hefyd ystyriaethau strategol ac amgylchiadol. Mae’r cwmni elusenol yn cadarnhau bod systemau wedi’u sefydlu i wrthsefyll pob risg o’r math y tynnwyd sylw atynt fel rhan o’r broses hon.

Offerynnau Ariannol

Mae’r offerynnau ariannol nad ydynt ynghlwm wrth symudiadau’r farchnad yn cynnwys dyledwyr masnachol a dyledwyr eraill, arian a’r hyn sy’n cyfateb i arian, credydwyr masnachol a chredydwyr eraill.

Ac eithrio lle dywedir fel arall, mae gwerthoedd asedion ac ymrwymadau ariannol y cwmni yn amcangyfrifon teg.

Defnyddio Elw

Defnyddir elw’r cwmni i greu cronfa gyffredinol wrth gefn er sicrhau parhad a datblygiad y cwmni ar sail y cyfrannau ac yn ôl y dulliau a argymhellir gan y Pwyllgor Rheoli a’u cymeradwyo gan y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol.

Gwarant

Mae atebolrwydd pob aelod yn gyfyngedig i uchafswm o £1. Diddymir yr atebolrwydd hwn flwyddyn ar ôl i’r aelodaeth ddarparu.

Polisi Arian Wrth Gefn

Lluniwyd y polisi arian wrth gefn i sicrhau bod gan y cwmni elusenol gyllid digonol i ddelio a’r elfen o risg sydd ynghlwm a rhedeg cwmni sydd yn ddibynnol ar dderbyn arian o’r pwrs cyhoeddus. (Gweler nodyn 11)

3. CYFARWYDDWYR A STAFF

Ar gyfartaledd rhif y staff yn fisol yn ystod y flwyddyn oedd: 25 (2023 – 25).

Roedd costau cronus cyflogau'r personau hyn fel a ganlyn:-

	2024	2023
	£	£
Cyflogau a chostau teithio	144,208	149,576
Costau Nawdd Cymdeithasol a Phensiynau	44,065	44,053
	-----	-----
	188,273	193,629
	=====	=====

Ni dalwyd cyflog i unrhyw un o’r ymddiriedolwyr.

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

**(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG**

**NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2024**

4. DADANSODDIAD O GOSTAU

		Cronfeydd heb gyfyngiadau	Cronfeydd penodol	Cronfeydd a chfyngiadau	Cyfanswm 2024	Cyfanswm 2024
		£	£	£	£	£
4a	COSTAU GWEITHGAREDDAU					
(i)	Eraill	16,143	-	-	16,143	14,424
(ii)	Costau uniongyrchol	18,527	-	-	18,527	29,966
		-----	-----	-----	-----	-----
		34,670	-	-	34,670	44,390
		=====	=====	=====	=====	=====
4b	COSTAU CYNNAL					
(ii)	Costau Swyddfa	13,639	-	-	13,639	12,777
(iii)	Costau Cyflogau a chostau teithio	124,014	-	64,259	188,273	193,629
(iv)	Prosiectau	56,269	-	50,254	106,523	110,525
		-----	-----	-----	-----	-----
		193,922	-	114,513	308,435	316,931
		=====	=====	=====	=====	=====

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)

ELUSEN GOFRESTREDIG

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL

AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2024

5. ASEZION SEFYDLOG SYLWEDDOL

	Cerbydau	Adeilad	Adeilad ar Les £	Celfi ac Offer £	Cyfanswm £
COST					
Ar 1.4.23	1,000	46,815	17,000	177,912	242,727
Ychwanegiadau	(1,000)	-	-	-	(1,000)
	-----	-----	-----	-----	-----
Ar 31.3.24	-	46,815	17,000	177,912	241,727
	-----	-----	-----	-----	-----
DIBRISIANT					
Ar 1.4.23	-	16,011	-	171,995	188,006
Tal am y cyfnod	-	3,080	1,700	1,939	6,719
	-----	-----	-----	-----	-----
Ar 31.3.24	-	19,091	1,700	173,934	194,725
	-----	-----	-----	-----	-----
GWERTH LLYFR NET					
Ar 31.3.24	-	£27,724	£15,300	£ 3,978	£47,002
	=====	=====	=====	=====	=====
Ar 31.3.23	£1,000	£30,804	£17,000	£ 5,917	£54,721
	=====	=====	=====	=====	=====

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU) ELUSEN GOFRESTREDIG

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2024

6. DYLEDWYR	2024 £	2023 £
Dyledwyr Masnachol	31,025	38,901
Menter Min Nos Cyf (6i)	158	158
Menter Plant Y Cwm Cyf (6i)	11,982	11,982
Caffi Cynnes Cyf (6i)	21,674	461
	-----	-----
	£ 64,839	£ 51,502
	=====	=====

Nodyn (i)

Ar 31 Mawrth 2024 roedd asedion y cwmnïoedd fel a ganlyn:-

	2024 £
Cwtsh Glöyn Cyf	£ 1,152
Menter Plant y Cwm Cyf	£ 95,817
Menter Gwasanaethau Iaith y Cwm Cyf	£ 10,822
Menter Min Nos Cyf	£ 331
Caffi Cynnes Cyf	£ 3,429

Er nad yw'r rhain yn is-gwmnïau, fe'u sefydlwyd gan Menter Cwm Gwendraeth Elli Cyf mwyn iddynt weinyddu gweithgareddau penodol. Maent i gyd yn gweithredu o dan oruchwyliaeth Menter Cwm Gwendraeth Elli Cyf sydd hefyd yn gwarantu eu holl ymrwymïadau ariannol.

7. CREDYDWYR	2024 £	2023 £
Symiau'n ddyledus o fewn blwyddyn: -		
Credydwy'r Masnachol	10,240	9,630
Menter Gwasanaethau Iaith y Cwm Cyf (6i)	10,832	10,832
WCVA	8,250	11,544
	-----	-----
	£ 29,322	£ 32,006
	=====	=====

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG
(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2024

8. DARPARIAETH AM YMRWYMIADAU

	2024 £	2023 £
a) LOTERI ABC, 124		
Balans ar 1 Ebrill 2024	-	306
Arian a dderbyniwyd	-	-
Grant a hawliwyd	-	(306)
	-----	-----
Balans ar 31 Mawrth 2024	-	-
	=====	=====
b) REDRESS		
Balans ar 1 Ebrill 2024	3,493	4,169
Arian a dderbyniwyd	-	-
Grant a hawliwyd	(676)	(676)
	-----	-----
Balans ar 31 Mawrth 2024	2,817	3,493
	=====	=====
CYFANSWM	£2,817	£ 3,493
	=====	=====

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)

ELUSEN GOFRESTREDIG

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL

AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2024

9.	CRONFEYDD - HEB GYFYNGIADAU	2024 £	2023 £
	Balans a ddygwyd ymlaen	6,852	(1,310,244)
	Gwarged am y cyfnod	128,619	1,317,096
		-----	-----
		£ 135,471	£ 6,852
		=====	=====

10.	CRONFEYDD PENODOL	Balans 1.4.23 £	Trosglwy- ddiadau i Gronfeydd Eraill £	Trosglwy- ddiadau i mewn £	Balans 31.3.24 £
	Costau Swyddfa (i)	33,177	-	-	33,177
		-----	-----	-----	-----
		33,177	-	-	33,177
		-----	-----	-----	-----

Yn dilyn asesiad o risg, mae’r Fenter wedi sefydlu cronfa benodol: -

- i) Darpariaeth am gostau ychwanegol a fyddai’n deillio o adleoli swyddfeydd

	£
- Costau Cynnal y Swyddfa	23,177
- Costau Cyfreithiol	5,000
- Adleoli Swyddfeydd	5,000

	£33,177
	=====

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2024

11. CRONFEYDD - A CHYFYNGIADAU

Symudiad mewn Cronfeydd

	Balans 1.4.23	Adnoddau i mewn	Gwariant	Balans 31.3.24
	£	£	£	£
CAVS (i)	-	1,470	1,470	-
Prosiect Llwynhendy (ii)	135,658	69,428	62,164	142,922
Moondance (iii)	-	18,500	10,792	7,708
TFF (iv)	-	7,723	7,723	-
Loteri (v)	-	10,000	10,000	-
Cymdeithas peldroed (vi)	-	2,000	2,000	-
Community Matters (vii)	-	7,365	7,365	-
Grant Gwaith Ymchwil (viii)	-	3,000	3,000	-
Gwaith Ieuenctid (ix)	-	4,999	4,999	-
Pobl grant (x)	-	5,000	5,000	-
	135,658	129,485	114,513	150,630

Cronfeydd a Chyfyngiadau

- (i) **CAVS**- cyfle i gynnal sesiynau i weithwyr di-dal. Sesiynau i unigolion ddod at eu gilydd i siarad, cael rhywbeth i fwyta a rannu profiadau.
- (ii) **Prosiect Llwynhendy** -. Nod Cyllid Invest Local yw i ddarparu buddsoddiad ar gyfer y prosiect ac adnabyddwyd yng Nghynllun Gyrru Newid Llwynhendy, sy'n gyfredol ar yr adeg pan gyflwynir y cynnig cyllido.
- Mae Menter yn gyfrifol am sicrhau bod yr arian yn cael ei wario yn union yn unol â'r termau ac amodau ar nwyddau a gwasanaethau sy'n ymwneud yn uniongyrchol â gweithredu'r prosiect a gymeradwywyd gan Bwyllgor Llywio'r Llwynhendy Invest Local (y Pwyllgor Llywio) fel y crybwyllwyd yn y Llythyr Cynnig cyllid.
- (iii) **Moondance** – prosiect yn cefnogi gweithgarwch yn ein hybiau cymunedol sef y Cwtsh a Pafiliwn Penygroes. Roedd hwn yn caniatáu i ni gynnig sesiynau newydd a chynnal rheini sy'n boblogaidd.
- (iv) **TFF** - prosiect oedd yn cefnogi costau swyddog tuag at ardal benodol, sef y Gwendraeth Isaf. Byddai'r swyddog yma yn gweithio ar amryw o brosiectau o Bontyberem i Borth Tywyn.
- (v) **Loteri** – prosiect i gefnogi Theatr Ieuenctid Cwm Gwendraeth gyda chostau cynyrchu sioe gerdd teithiol, Anni
- (vi) **Cymdeithas Peldroed** – rhodd i gefnogi ymgyrch y Fenter i adfer Ty Trefor ac Eileen Beasley

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG

**(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG**

**NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2024**

- (vii) Community Matters** – prosiect i greu hwb twym ym Mhafiliwn Penygroes. Roedd hwn yn agor drysau i bobl gael rhywbeth twym i yfed, a defnyddio trydan fel bod angen a chael cyngor ar sut i reoli ynni yn y cartref
- (viii) Grant Gwaith Ymchwil** – Grant gan y Cyngor Sir i wneud gwaith ymchwil yn sgil canlyniadau'r cyfrifiad
- (ix) Gwaith Ieuenctid** – mae'r Fenter yn derbyn grant gan y Cyngor Sir i ddatblygu prosiectau Cymraeg yn Ysgol y Strade ac Ysgol Maes y Gwendraeth.
- (x) Pobl grant** – prosiect i ehangu gweithgarwch i bobl dros 50 oed yng Ngwm Gwendraeth a Llanelli

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG
(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2024

12. DADANSODDIAD O ASEDION NET RHWNG CRONFEYDD

	Asedion / Sylweddol	Asedion Net	Cyfanswm
	£	£	£
Grantiau	2,817	(2,817)	-
Cronfeydd Penodol	-	33,177	33,177
Cronfeydd heb gyfyngiadau	44,185	91,286	135,471
Cronfeydd a chyfyngiadau	-	150,630	150,630
	-----	-----	-----
	47,002	272,276	319,278
	=====	=====	=====

13. TRAFODION A CHWMNÏAU PERTHNASOL

Nid oes run o’r pum cwmni perthnasol wedi cyfrannu tuag at gostau Menter Cwm Gwendraeth Elli eleni,

Menter Min Nos Cyf	£0	(2023 - £0)
Cwtsh Glöyn Cyf	£0	(2023 - £11,000)
Caffi Cynnes Cyf	£0	(2023 - £0)
Menter Plant y Cwm Cyf	£0	(2023 - £0)
Menter Gwasanaethau Iaith y Cwm Cyf	£0	(2023 - £0)

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG
(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2024

14. CYNLLUN PENSIWN

Natur y Cynllun: Budd-dal Diffiniedig
Dyddiad y Prisiad Actiwarïaid llawn ddiwethaf 31.03.2024

TYBIAETHAU ACTIWARÏAID

<i>Tybiaethau Ariannol</i>	Dechrau'r Flwyddyn	Diwedd y Flwyddyn
Graddfa chwyddiant	2.7%	2.6%
Graddfa cynnydd cyflogau	4.2%	4.1%
Graddfa cynnydd pensiynau	2.8%	2.7%
Cyfradd disgownt	4.8%	4.9%

Rhaniad yr asedau rhwng y categorïau buddsoddi

Soddgyfrannau	74.4%	72.8%
Bondiau'r Llywodraeth	0.5%	0.0%
Bondiau eraill	7.1%	9.4%
Eiddo	13.5%	12.3%
Arian parod	0.7%	0.5%
Arall	3.8%	5.0%

Mae'r ffigurau diwedd y flwyddyn ar gyfer dangos gwerth yr asedau ar y farchnad a'r rhaniad asedau rhwng categorïau buddsoddiadau wedi eu cyfrifo ar 31 Mawrth 2024.

Mae'r ffigurau cyfatebol ar gyfer ddechrau'r flwyddyn wedi eu cyfrifo ar 31 Mawrth 2024.

Mantolen yr Eitemau ar 31 Mawrth 2024

	£,000
Gwerth yr Asedau ar y farchnad	2,516
Dyledion	(2,407)
Gwarged	109
Symudiadau'r Gweddill yn ystod 2024/24	
Gweddill (Diffyg) ar ddechrau'r flwyddyn	(147)
Cost Gyfredol y Gwasanaeth	(23)
Cyfraniadau'r Cyflogwr	31
Cost y Gwasanaeth Gynt	-
Llog Net / Budd ar Asedau	(6)
Gwarged Actiwarïaid	254
Gwarged ar ddiwedd y flwyddyn	109

MENTER CWM GWENDRAETH ELLI CYFYNGEDIG
(CWMNI CYFYNGEDIG DRWY WARANT HEB GYFRANNAU)
ELUSEN GOFRESTREDIG

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2024

<i>Datgeliadau Ychwanegol</i>	Asedau ar 31.03.24 £ 000 %		Asedau ar 31.03.23 £ 000 %	
Soddgyfrannau	1,831	72.8	1,691	74.4
Bondiau’r Llywodraeth	-	0.0	11	0.5
Bondiau eraill	237	9.4	161	7.1
Eiddo	309	12.3	307	13.5
Arian	13	0.5	16	0.7
Arall	126	5.0	86	3.8
	-----		-----	
Cyfanswm	2,516		2,272	
	-----		-----	
<i>Dyledion ar 31.03.2024</i>	2,407			

Caiff y Cynllun Pensiwn ei drin fel cynllun a'r cyfraniadau wedi'u diffinio gan fod cytundeb rhwng Menter Cwm Gwendraeth a'r Cynllun Pensiwn Aml-gyflogwr ynglŷn â'r modd yr ariennir unrhyw ddiffyg.